

národní
úložiště
šedé
literatury

Před 290 lety byl uloven jelen šestadvacaterák – jeho paroží dlouho drželo titul světové trofeje

Taussiková, Jitka
2020

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-538184>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 02.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Před 290 lety byl uloven jelen šestadvacaterák – jeho paroží dlouho drželo titul světové trofeje

V Národním zemědělském muzeu na zámku Ohrada se nachází světová trofej jelena evropského. Jde o takzvaného ohradského šestadvacateráka, který byl uloven v roce 1730 stavitelem zámku Adamem Františkem ze Schwarzenbergu. Při první světové soutěži trofejí v roce 1937 v Berlíně získalo paroží 1. místo. Dodnes si drží národní prvenství trofeje ulovené ve volné přírodě.

Přestože byl jelen v roce 1730 uloven ve volné přírodě na schwarzenberském panství Český Krumlov Adamem Františkem ze Schwarzenbergu, stavitelem loveckého zámku Ohrada, ujala se později legenda, že byl skolen jeho ženou Eleonorou Amálií z Lobkovicz, která byla, stejně jako její manžel, náruživá lovkyně. Jednalo se o šestadvacateráka, ovšem nerovného – na každé lodyze paroží má jiný počet výsad a výsady se počítají už od jednoho centimetru. (L 10, P13).

Poprvé byla tato trofej hodnocena na mezinárodní výstavě v Berlíně v roce 1937, kdy se pro hodnocení jeleního paroží používala tzv. Nadlerova metoda. Podle ní měla trofej 246,4 bodů a získala 1. cenu v mezinárodním a 1. cenu v Československém zemském ocenění. Diplom – oznámení o udělení 1. ceny je adresováno knížeti Dr. Adolfovi Schwarzenbergovi. Zároveň byla této trofeji udělena medaile a stříbrný pohár říšského nejvyššího lovčího, kterým byl v té době Hermann Göring. Odličky medailí i pohár jsou rovněž vystaveny v Národním zemědělském muzeu Ohrada. „Tato světová trofej, které je již téměř tři sta let, se dochovala díky tomu, že muzeum na Ohradě, založené už v roce 1842, je nejstarší lesnické a lovecké muzeum na světě. V ohradském muzejním fondu je tak řada unikátních sbírkových předmětů, které dokumentují vývoj myslivosti, lesnictví i rybářství v naší zemi,“ říká ředitel Národního zemědělského muzea na Ohradě Jiří Houdek.

Dlouhou dobu si trofej udržovala světové prvenství. V roce 1967 byla přebodována podle nové upřesněné metody CIC, která se používá dodnes. Podle této metody dosáhla na 257,10 bodů. Ovšem pokud je již trofej jednou experty ohodnocena, ponechává si svou původní bodovou hodnotu. Bodová hodnota se zjišťuje nejdříve tři měsíce po ulovení zvěře komisí mezinárodních expertů a je po další roky trvalá. „I v současné době patří tato trofej stále ještě na první místo v národním žebříčku trofejí ulovených ve volnosti, ale na čtvrté místo za trofejemi ulovenými v Poněšické oboře. Je však logické, že úlovek trofejové zvěře ve volnosti bývá pro lovce cennější,“ říká kurátorka Národního zemědělského muzea Jana Melcrová.

Myslivost – trofeje

V prehistorické době byl lov především hlavním zdrojem obživy. Postupně s rozvojem společnosti a zbraní se z nutnosti lovu stává výsada výhradního práva lovu pro panovníka, vlastníka veškeré půdy. Později, opět v souvislosti s vlastnictvím půdy a zdokonalováním zbraní, se z lovu stává určité povyražení a zábava šlechty. Ovšem odpradávná byla trofeje považovány za určité symboly spojené s duchovním a pověrami, ať už přinášely pocit ochrany, síly nebo i moci. I proto se v souvislosti s lovem začaly rozvíjet různé zvyky a tradice. Právě trofejová zvěř představovala pro lovce pomyslný vrchol jeho „umění lovu“ a nese s sebou i konkrétní příběh samotného lovu.

Vzhledem k dlouhému historickému vývoji lovu na našem území, společenským změnám potřeb, došlo v případě samotného lovu k jeho postupné přeměně v myslivost. V současnosti se jedná o mnohostranný obor činnosti. Jedním z hlavních cílů mysliveckého hospodaření je chov zvěře. Obnáší to především starost o zlepšení životních podmínek zvěře (zajištění dostatku potravy, krytu), ale zároveň udržování jejich početních stavů v určitých mezích (průběrný odstřel, regulace poměru pohlaví). Na našem území nejsou, nebo se vyskytují jen v malé míře, predátoři (velké šelmy), kteří by přirozeně regulovali množství lovné zvěře. Proto je nedílnou součástí myslivosti i lov. Je tedy přirozené, že se myslivci snaží svým hospodařením vybírat zdravé, dobře geneticky založené jedince k dalšímu chovu a k dosažení co nejkvalitnější trofeje.

Hodnocení loveckých trofejí

Snaha stanovit pořadí, která trofej je silnější a na pohled lepší, je velmi starého data. Zpočátku šlo především o prestiž a společenský význam. S rozvojem výstavnictví docházelo i ke snahám trofeje hodnotit a stanovit jejich pořadí. Hodnocení však záviselo na jednotlivých osobnostech, které různě získávaly zkušenosti, jak trofeje měřit a porovnávat. Šlo o velmi nejednotný systém.

Začátek hodnocení loveckých trofejí spadá do 19. století, kdy na různých výstavách loveckých trofejí byly trofeje porovnávány a podle okulárního odhadu rozdělovány do čtyř tříd, a to nejsilnější – rekordní, velmi silné – kapitální, silné a lovné. Okulární odhad se týkal mohutnosti trofeje a také estetického dojmu. Za první jednotné hodnocení trofejí lze považovat v roce 1892 v Anglii zveřejněný postup měření některých evropských a afrických trofejí od Rowlanda Warda. To bylo podnětem pro americkou organizaci Boone and Crockett Club, která v roce 1932 stanovila metodu hodnocení s důrazem na symetrii.

Na výstavě trofejí v Budapešti v roce 1927 byla použita metoda hodnocení jeleních trofejí od ředitele budapeštské zoologické zahrady Herberta Nadlera. Následně byla tato Nadlerova metoda všeobecně uznána a jako první jednotná metoda použita na světové výstavě loveckých trofejí v Berlíně 1937.

V roce 1930 byla v Paříži založena Mezinárodní lovecká rada "Conseil International de la Chasse" (odtud zkratka CIC) a jedním z úkolů této rady bylo vypracovat a sjednotit metody hodnocení loveckých trofejí. Byly přijaty metody: Nadlerova pro jelení parohy, Wildova

Národní
zemědělské
muzeum

pro daňčí parohy, Biegerova pro srnčí parůžky, rakousko-německá pro kamzičí růžky a Šimanova pro mufloní toulce. Pro trofeje prasete divokého a kozorožce alpského byly vypracovány nové metody. Dále byly navrženy metody pro hodnocení lebek a kožešin šelem. Tyto metody byly dále zpřesňovány a používají se v České republice jako metody hodnocení CIC.

Národní zemědělské muzeum je státní příspěvková organizace zřízená Ministerstvem zemědělství. Zabývá se zejména tematikou zemědělství, lesnictví, myslivosti, rybářství, zahradnictví, potravinářství, zpracování zemědělských produktů, vývoje venkova a kulturní krajiny. Národní zemědělské muzeum má kromě hlavní výstavní budovy v Praze také další čtyři pobočky – Čáslav, zámek Kačina, zámek Ohrada, Valtice. Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství Ohrada je nejstarším loveckým muzeem v Evropě. První muzejní sbírky loveckých trofejí a vycpanin zde byly umístěny již v roce 1842. Unikátem je Sallačova sbírka několika set exponátů paroží a souroží. Barokní zámek Ohrada nabízí také působivé interiéry, zejména hodovní sál vyzdobený barokními loveckými motivy, nábytkem z paroží a kopiemi velkoformátových pláten J. G. Hamiltona. Každý rok připravuje muzeum několik výstav tematicky souvisejících se zaměřením pobočky.

Více na www.nzm.cz

Kontakt:

Ing. Jiří Houdek, ředitel pobočky Ohrada

Tel.: 724 996 626

jiri.houdek@nzm.cz

Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství

Ohrada 17, 373 41 Hluboká nad Vltavou